

СЕКЦІЯ 4 ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ

DOI: <https://doi.org/10.32999/ksu2307-8030/2023-49-9>

УДК 336.02:330.34

Петренко В.С.

*доктор економічних наук, доцент,
завідувачка кафедри фінансів, обліку та підприємництва
Херсонського державного університету
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8336-7665>
E-mail: petrenkovika1986@gmail.com*

Карнаушенко А.С.

*кандидат економічних наук, доцент,
в.о. завідувачки кафедри підприємництва, обліку та фінансів
Херсонського державного аграрно-економічного університету
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1813-2792>
E-mail: allakarnaushenko88@gmail.com*

Мельникова К.В.

*кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів,
обліку та підприємництва
Херсонського державного університету
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6415-5667>
E-mail: emelnikova1984@gmail.com*

АЛЬТЕРНАТИВНІ ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ

Стаття присвячена актуальній темі альтернативних джерел фінансування, яка набула зростання інтересу як серед науковців України, так і світу. У роботі відображений огляд та аналіз того, як альтернативні джерела фінансування впливають на розвиток підприємств, стартапів, інноваційних проєктів і галузей економіки. Дослідження розкриває такі аспекти, як доступність фінансування, диверсифікація джерел, залучення інвестицій у нові ідеї та інновації, підтримка стартапів і малого бізнесу, підтримка спільноти, зміна бюрократії та зростання конкуренції. Стаття закликає до розгляду альтернативних джерел фінансування як важливого інструмента для забезпечення доступності фінансових ресурсів і сприяння розвитку сучасної економіки.

Ключові слова: Альтернативні джерела фінансування, Краудфандинг, Венчурний бізнес, ICO

Petrenko Viktoriia, Karnaushenko Alla, Melnykova Kateryna. ALTERNATIVE SOURCES OF FINANCING

In today's world, the finance and investment sector is becoming increasingly dynamic and diverse. One of the key trends is the growing interest in alternative sources of financing, which provide businesses and individual investors with new opportunities to obtain and provide financial support. This article provides a detailed analysis of alternative sources of financing, including crowdfunding, venture capital and cryptocurrency initial public offerings (ICO). It also discusses the role and importance of alternative sources of financing in modern business and the impact of technological innovations on this sector. Alternative sources of finance encompass a wide range of financial instruments and platforms that allow businesses and individuals to raise and invest funds outside of traditional banking and financial institutions. One of the most popular categories is crowdfunding, which requires raising funds from a large number of individual investors through an online platform. Another important category is venture capital, which has evolved into investing in start-ups and innovative businesses with high risk but significant return potential. ICOs are another aspect of alternative sources of funding that is proving popular. This method allows startups and projects to raise funds by issuing cryptocurrency tokens. The article compares the categories of alternative sources of financing and identifies crowdfunding, venture capital and ICO as three key categories of alternative sources of financing with their unique features and advantages. Crowdfunding allows mass investors to invest in various projects, venture capital business is aimed at supporting innovations and start-ups, and ICO allows issuing tokens to raise funds. The impact of the development of Internet technologies and blockchain, which have changed the landscape of alternative finance, is also identified. Online platforms and distributed ledgers can create secure and accessible channels for attracting investment. This makes alternative sources of finance more attractive to investors and businesses. Technological innovations are also helping to improve risk assessment and credit scoring processes, making alternative finance more predictable and efficient.

Keywords: Alternative sources of financing, Crowdfunding, Venture capital business, ICO.

Постановка проблеми. Сприяння розвитку та популяризації альтернативних джерел фінансування стає основною проблемою в сучасному фінансовому середовищі. Попри зростання доступності та різноманітності альтернативних інструментів фінансування, їх розвиток та доступність для різних груп підприємців та інвесторів обмежена.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В даний час спостерігається підвищений інтерес до теми альтернативних джерел фінансування як серед вітчизняних, так і серед закордонних науковців. Основним об'єктом дослідження є різні категорії альтернативних джерел, зокрема краудфандинг, венчурний бізнес, криптовалюти ICO та ін.

Дослідженням в цій області займаються такі відомі науковці, як Надія Бахур, Ніна Ситник, Ігор Манаєнко, Зак Міллер, О'хара Ноєлін, Вівас-Пераса Ана Крістіна для краудфандингу; Олег Кузьмін, Ірина Литвин, Євген Мордань, Філфп Трелівен, Сем Альтман для венчурного бізнесу; Оксана Воробйова, Сергій Смерічевський, Наталія Поліщук, Микола Сіренко, Алекс Фентон, Басак Мандерс, Юджин Сарі та Стефан Гош для криптовалютних ICO.

Зазначені дослідники присвячують свої дослідження аспектам альтернативних джерел фінансування та досліджують їх актуальність та перспективи розвитку. Однак через постійну еволюцію сучасних технологічних, економічних та регуляторних чинників, альтернативні джерела фінансування розширюються та змінюються тому потребують додаткового аналізу та систематизації, що відображені в даній статті.

Мета статті. Стаття полягає в дослідженні сучасного стану та розвитку альтернативних джерел фінансування, а також у висвітленні їх важливості в сучасній фінансовій системі.

Виклад матеріалу дослідження та його основні результати. Швидкі технологічні зміни та розвиток IT-технологій відкрили нові перспективи у сфері фінансування. Інноваційні та технологічні зрушення в альтернативному фінансуванні розкрили перед підприємствами, інвесторами та суспільством загалом неймовірні можливості. Інтернет і цифрові технології дозволяють привертати інвестиції та вкладати кошти в усьому світі. Платформи краудфандингу та P2P функціонують онлайн, що означає, що інвестори можуть бути з будь-якої куточки світу, а підприємство може заробляти кошти

від зацікавлених осіб, незалежно від їх розміщення. Це підкреслює споживчий підхід до інвестицій. Інвестори можуть вибрати проекти та ідеї, які вони підтримують і вірять у них. Це сприяє розширенню інноваційних концепцій і дозволяє фінансувати проекти, які не можуть отримати підтримку в традиційних банках [1, с. 215].

Для стартапів, які раніше мали обмежений доступ до традиційних джерел фінансування, інноваційні платформи стали справжньою порятунком. Вони можуть отримати фінансування від інвесторів або фанатів свого продукту, що дозволяє їм розвиватися та втілювати інноваційні ідеї. Крім того, ці платформи уникають традиційних фінансових посередників, таких як банки та інвестиційні фонди, що зменшує витрати на операційні послуги та робить фінансові послуги більш доступними для всіх сторінок [2, с. 190; 3, с. 39].

Інноваційні моделі альтернативного фінансування реалізують принципи демократизації доступу до фінансових послуг. Вони забезпечують можливість інвестування та фінансової підтримки для широкого кола осіб, а не лише для великих корпорацій та заможних інвесторів. Ці інновації створюють нові форми інвестування, такі як вкладення в криптовалюту, інвестиції в нерухомість через краудфандинг або фінансування малих підприємств через P2P-платформи [4].

Технологія блокчейн, що лежить на основі криптовалют, використовує для забезпечення безпеки та прозорості фінансових операцій. Вона може революціонізувати способи реєстрації та виконання фінансових угод, що сприятиме підвищенню рівня безпеки та довіри [5; 6, с. 95].

Загалом, інновації та технологічні зрушення перетворюють фінансовий ландшафт, надаючи нові інструменти та можливості для залучення та управління фінансовими ресурсами. Ці зміни сприяють розвитку альтернативних джерел фінансування і роблять їх надзвичайно актуальними в сучасному світі.

Роль і важливість альтернативних джерел фінансування в сучасному економічному середовищі не можна переоцінити. Вони відіграють значущу роль для розвитку підприємств, стартапів, інноваційних проектів та галузей економіки. Особливість альтернативних джерел полягає в наступному:

– доступність фінансування (дозволяє підприємствам і особам отримувати доступ

до коштів, навіть якщо вони не мають можливості отримати традиційний банківський кредит або не мають власного капіталу;

– диверсифікація джерел фінансування (дозволяє підприємствам та особам розширити свій портфель фінансових джерел. Замість залежності від одного джерела, вони можуть використовувати кілька різних джерел, що зменшує фінансові ризики;

– залучення інвестицій в нові ідеї та інновації (дозволяє фінансувати інноваційні та нестандартні проекти, які можуть не мати готового аналога на ринку, це сприяє розвитку нових технологій, продуктів і послуг);

– підтримка стартапів і малого бізнесу (для багатьох стартапів та малих підприємств альтернативне фінансування може бути єдиною можливістю отримати необхідний капітал для розвитку та зростання);

– отримання підтримки спільноти (краудфандинг та інші форми альтернативного фінансування можуть залучати грошові кошти від споживачів, фанатів і прихильників);

– зміна бюрократії (фінансування за допомогою краудфандингу і P2P-позики, можуть бути менш формальними і менше вимагати бюрократичних процедур з традиційним банківським кредитуванням);

– зростання конкуренції (спонукають традиційні банки до більшої конкуренції

та інновацій. Це може призвести до покращення умов кредитування для позичальників) [7, с. 420].

Усі ці фактори свідчать про те, що альтернативні джерела фінансування відіграють важливу роль у розвитку економіки, стимулюючи інновації, сприяючи стартапам і підтримуючи диверсифікацію фінансових ресурсів. Вони стали частиною сучасної фінансової системи і продовжують зростати у значущості.

Порівняння традиційних та альтернативних джерел фінансування є важливою аналітичною задачею, після чого ці два підходи мають свої переваги та недоліки. Ось деякі ключові аспекти порівняння:

Обираючи між традиційним та альтернативним фінансуванням, позичальники та інвестори повинні розглядати свої потреби, можливості та ризики. Для багатьох ситуацій оптимальним рішенням може бути поєднання обох видів фінансового результату для досягнення найкращих результатів.

Технологічні інновації мають значний вплив на альтернативне фінансування, змінюючи способи, якими люди та компанії забезпечують фінансову підтримку [9, с. 27]. Науковці виділяють сім основних способів, якими технології впливають на альтернативне фінансування:

1. Онлайн-платформи і додатки – розвиток Інтернету та мобільних технологій

Таблиця 1

Порівняння традиційних та альтернативних джерел фінансування

Традиційні джерела фінансування	Альтернативні джерела фінансування
Доступність до джерел	
важко доступні для стартапів та менших підприємств через вимоги до кредитної історії та гарантій	більш доступні для стартапів та осіб з обмеженою кредитною історією, після чого вони стали менш формалізованими та більш інклюзивними
Швидкість отримання фінансування	
отримання кредиту або інвестицій через традиційні канали можна використовувати багато через більшу кількість формальних процедур	процес отримання фінансування через альтернативні джерела більш швидке та менш бюрократичне
Ризики та гарантії	
дають більшу гарантію та захист, але традиційно зв'язані зі строгими вимогами та відсутністю гнучкості	ризики збільшені, менш стандартизовані, а інвестори можуть не мати такого рівня захисту
Обсяг фінансування	
залежить від розміру підприємства та від вартості його акціонерного чи пайового капіталу	Обмежене вартістю ідеї, чи грантовою пропозицією
Вплив технологій	
менш інноваційні в аспекті використання новітніх технологій	базуються на технологіях, таких як блокчейн та онлайн-платформи, що революціонізують фінансовий сектор

Джерело: [8]

Таблиця 2

Характеристика категорій альтернативних джерел фінансування

Категорія	Опис	Приклади	Переваги	Недоліки
Краудфандинг	Збір коштів від групи людей через онлайн-платформу.	Kickstarter, Indiegogo, GoFundMe	– Доступність для стартапів та нестандартних проектів. – Залучення спільноти та прихильників.	– Ризик не досягає фінансової мети. – Конкуренція на платформах.
P2P-позики	Особи позичають кошти одну через онлайн-платформу.	LendingClub, Prosper, Zopa	– Низькі процентні ставки для позичальників. – Високий дохід для інвесторів.	– Ризик не виплати позики. – Вимоги до кредитної історії позичальників.
Криптовалютні ICO і STO	Залучення коштів через випуск токенів на блокчейні.	Ethereum ICO, Polkadot STO	– Глобальна доступність для інвесторів. – Висока ліквідність для токенів.	– Регуляторні ризики. – Можливість маніпуляції ринком.
Краудлендінг (бізнес)	Залучення фінансування для бізнесу від інвесторів.	SeedInvest, Crowdcube	– Можливість отримати велику суму капіталу. – Залучення досвідчених інвесторів.	– Вимоги до документації та планування. – Втрата контролю над бізнесом.
Розподіл прибутку (Equity Crowdfunding)	Залучення коштів в обмін на обмін в бізнесі.	Crowdfunder, StartEngine	– Підтримка росту бізнесу та розвитку проектів. – Залучення спільноти акціонерів.	– Потреба в обслуговуванні та доповідності перед акціонерами. – Регуляторні обмеження.
Краудфандинг нерухомості	Збір фінансування для інвестицій в нерухомість.	RealtyShares, Fundrise	– Доступність для інвестування в нерухомість. – Різноманітність об'єктів для інвестування.	– Ризики ринку нерухомості. – Ліквідність інвестицій.
Мікрофінансування	Малий кредит для осіб або малих бізнесів у країнах, що розвиваються.	Grameen Bank, Kiva	– Підтримка малого бізнесу та боротьба з бідністю. – Високий соціальний вплив.	– Високі процентні ставки. – Ризики не виплати.
Бізнес-ангели	Фізичні особи, які інвестують у стартапи та надають їм підтримку.	AngelList, Tech Coast Angels	– Досвід та менторство бізнес-ангелів. – Швидка прийняття рішення.	– Особиста взаємодія та обов'язковості перед бізнес-ангелами.
Венчурні фонди	Організації, що збирають кошти для інвестування в стартапи та високотехнологічні проекти.	Sequoia Capital, Andreessen Horowitz	– Доступ до значних фінансових ресурсів. – Експертна підтримка та ресурси.	– Обмеження щодо контролю бізнесу. – Потреба в продажі частки компанії.

Джерело: [11–15]

дозволив створити спеціалізовані онлайн-платформи та додатки для збору та управління альтернативним фінансуванням, це спрощує процес залучення фінансових ресурсів і дає можливість залучати інвесторів та позичальників з усього світу.

2. Блокчейн і криптовалюти – технології блокчейну та криптовалюти можуть створити нові форми альтернативного фінансування, такі як початкові пропозиції монет (ICO) і пропозиції токенів безпеки (STO), вони надають можливість залучати кошти через продаж токенів із захистом даних та автоматизованою обробкою транзакцій.

3. Аналітика та штучний інтелект – використання аналітичних інструментів і штучного інтелекту дозволяє більш точний аналіз ризиків та оцінку кредитоспроможності позичальників, це зменшить ризики для інвесторів і забезпечує більшу точну ціноутвореність.

4. Соціальні мережі та спільноти – соціальні мережі стали домашніми каналами для залучення коштів через краудфандинг, вони допомагають позичальникам будувати спільноти прихильників, які готові фінансово підтримувати їхні проекти.

5. Мікроплатежі та блокчейн-мікротранзакції – технології втратити невеликі мікроплатежі без значних комісійних витрат, це робить альтернативне фінансування більш доступним для малих підприємців та дрібних інвесторів.

6. Автоматизація процесів – технологічні інновації дозволяють автоматизувати багато процесів залучення коштів та управління ними, це полегшує ведення обліку та зменшує ризики людського фактору.

7. Глобалізація і міжнародний доступ – завдяки технологіям, інвесторам та позичальникам можна зробити трансграничні операції без значних обмежень, це робить альтернативне фінансування більш глобальним та доступним [10, с. 8].

Загалом, технологічні інновації розширюють можливості альтернативного фінансування, забезпечуючи більшу доступність та ефективність. Вони створюють нові шляхи для залучення коштів та не дозволяють інвесторам та позичальникам ефективніше взаємодіяти на міжнародному рівні.

Альтернативні джерела фінансування охоплюють широкий спектр категорій, які можуть відрізнятися за специфікою, цілями та характеристиками. Нижче наведено порівняльну таблицю деяких основних категорій альтернативного фінансування:

Варто зауважити, що кожна з цих категорій має свої переваги та недоліки, і вибір конкретного методу альтернативного фінансування повинен забезпечити потреби позичальника чи інвестора, а також їх регуляторні вимоги та ризики. Усі ці категорії сприяють розвитку альтернативного фінансування та розширюють доступність фінансових ресурсів для різних видів проєктів і бізнесів.

Висновки. Аналізуючи альтернативні джерела фінансування в сучасному бізнес-середовищі, можна виділити їх зростаючу роль і важливість. Ці джерела фінансування, такі як краудфандинг, венчурний бізнес та криптовалютні ініціалізуючі пропозиції (ICO), надають підприємствам та інвесторам нові можливості для отримання та надання фінансової підтримки. Крім того, альтернативні джерела фінансування допомагають стимулювати інновації та нові технології. Венчурний бізнес, наприклад, активно інвестує в стартапи та інноваційні підприємства з високим ризиком, але зі значним потенціалом доходності. Це сприяє розвитку нових продуктів і послуг, що відповідають сучасним вимогам ринку.

Зростання інтернет-технологій та розвиток блокчейн-технологій мають суттєвий вплив на альтернативне фінансування. Онлайн-платформи та розподілені реєстри створюють нові можливості для залучення інвестицій та роблять їх більш доступними для інвесторів та підприємств. Це дозволяє покращити доступність фінансування та розширити географічний обсяг операцій. Технологічні інновації також впливають на процеси оцінки ризиків та кредитного скорингу, що робить альтернативне фінансування більш передбачуваним та ефективним. Аналіз інвестиційних можливостей інструментів стає точнішим завдяки використанню аналітичних та штучного інтелекту.

Крім переваг альтернативних джерел фінансування, є й певні недоліки. Однією з головних проблем є регуляторна неоднорідність, яка може призвести до непевності та ризиків для інвесторів та підприємств. Необхідно розробити спільні міжнародні стандарти та правила регулювання альтернативних джерел фінансування та захисту прав інвесторів.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Кузьмин О., Литвин І. Венчурний бізнес: особливості розвитку та глобалізаційні аспекти. 2019. С. 412.
2. Ситнік Н.І. Краудфандинг: нові можливості та тренди. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Економічні науки.* 2018. № 31. С. 187–192.

3. Васильєв О.В., Матющенко С.С. Краудфандинг – сучасний інструмент фінансування розвитку інтелектуального капіталу. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. № 18. С. 36–40. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/18_2016/8.pdf (дата звернення: 30.08.2023).
4. Бахур Н. В. Краудфандинг та краудсорсинг як інструменти стимулювання розвитку регіонів та громад. *Ефективна економіка*. 2021. № 9. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.9.85>
5. Манаєнко І.М., Діденко А.С. Краудфандинг як інноваційний інструмент розвитку бізнесу. *Актуальні проблеми економіки та управління*. 2017. № 11. URL: <http://ape.fmm.kpi.ua/article/view/102780> (дата звернення: 30.08.2023).
6. Rubanov P. Alternative Finance Business-Models: Online Platforms. *Financial Markets Institutions and Risks*. 2017. № 1(3). P. 92–98 DOI: [https://doi.org/10.21272/fmir.1\(3\).92-98.2017](https://doi.org/10.21272/fmir.1(3).92-98.2017)
7. Yunusova S. Alternative Financing Methods of Investment Projects. *Gospodarka i Innowacje*. 2023. № 35. P. 416–421.
8. Lukauskas T., Puleikienė K. Possibilities of Attracting Financing Sources to Start-Up Companies. Set of Articles. 2023. P. 112.
9. Kalendarov A. Legal Regulation of Equity-Based Crowdfunding. *World Bulletin of Social Sciences*. 2023. № 25. P. 25–29.
10. Vyas A. A Study on Crowdfunding as an Innovative way to Finance Startups. *Shanlax International Journal of Management*. 2023. № 10(4). P. 5–9.
11. Dubey, Adarsh Kumar, et al. Crowdfunding using Blockchain for Startups and Investors. In: 2023 7th International Conference on Intelligent Computing and Control Systems (ICICCS). IEEE, 2023. P. 1400–1405.
12. Zhuk O. Crowdfunding as an Innovative Financing tool for Entrepreneurship in Creative Economy. *Innovative Management Of Business Integration And Education In Transnational Economic Systems*. 2023. P. 288.
13. Birch K. Reflexive expectations in innovation financing: An analysis of venture capital as a mode of valuation. *Social Studies of Science*. 2023. № 53. P. 29–48.
14. Lerner J., Leamon A. *Venture capital, private equity, and the financing of entrepreneurship*. John Wiley & Sons, 2023.
15. Fried Vance H., Hisrich Robert D. Toward a model of venture capital investment decision making. *Financial management*. 1994. Vol. 23. No. 3. P. 28–37.
3. Vasiliev O. V. & Matyushchenko S. S. (2016) Kraudfandynh – suchasnyy instrument finansuvannya rozvytku intelektual'noho kapitalu [Crowdfunding is a modern tool for financing the development of intellectual capital]. *Investments: practice and experience*, no. 18, pp. 36–40. Available at: http://www.investplan.com.ua/pdf/18_2016/8.pdf (in Ukrainian)
4. Bahur N. V. (2021) Kraudfandynh ta kraudsorsynh yak instrumenty stymulyuvannya rozvytku rehioniv ta hromad [Crowdfunding and crowdsourcing as tools for stimulating the development of regions and communities]. *Efficient economy*, no. 9. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.9.85> (in Ukrainian)
5. Manaenko I. M. & Didenko A. S. (2017) Kraudfandynh yak innovatsiynyy instrument rozvytku biznesu [Crowdfunding as an innovative tool for business development]. *Actual problems of economy and management*, no. 11. Available at: <http://ape.fmm.kpi.ua/article/view/102780> (in Ukrainian)
6. Rubanov, P. (2017) Alternative Finance Business-Models: Online Platforms. *Financial Markets Institutions and Risks*, no. 1(3), pp. 92–98. DOI: [https://doi.org/10.21272/fmir.1\(3\).92-98.2017](https://doi.org/10.21272/fmir.1(3).92-98.2017)
7. Sevara, Y. (2023) Alternative Financing Methods of Investment Projects. *Gospodarka i Innowacje*, no. 35, pp. 416–421.
8. Lukauskas T. & Puleikienė K. (2023) *Possibilities of attracting financing sources to start-up companies*. Set of articles, p. 112.
9. Kalendarov A. (2023) Legal Regulation of Equity-Based Crowdfunding. *World Bulletin of Social Sciences*, no. 25, pp. 25–29.
10. Vyas A., Ramakanth H. & Kaur J. (2023) A Study on Crowdfunding as an Innovative way to Finance Startups. *Shanlax International Journal of Management*, no. 10(4), pp. 5–9.
11. Dubey A. K., Shingte S. C., Siddiqui M. S. & Patil S. (2023) Crowdfunding using Blockchain for Startups and Investors. In *2023 7th International Conference on Intelligent Computing and Control Systems (ICICCS)*. IEEE, pp. 1400–1405.
12. Zhuk O. (2023) *Crowdfunding as an Innovative Financing tool for Entrepreneurship in Creative Economy*. Innovative Management of Business Integration and Education in Transnational Economic Systems, p. 288.
13. Birch K. (2023) Reflexive expectations in innovation financing: An analysis of venture capital as a mode of valuation. *Social Studies of Science*, no. 53(1), pp. 29–48.
14. Lerner J. & Leamon A. (2023) *Venture capital, private equity, and the financing of entrepreneurship*. John Wiley & Sons.
15. Fried V. H. & Hisrich R. D. (1994) Toward a model of venture capital investment decision making. *Financial management*, vol. 23, no. 3, pp. 28–37.

REFERENCES:

1. Kuzmin O. & Lytvyn I. (2019) Venchurnyy biznes: osoblyvosti rozvytku ta hlobalizatsiyni aspekty [Venture business: development features and globalization aspects], p. 412. (in Ukrainian)
2. Sytnik N. I. (2018) Kraudfandynh: novi mozhlyvosti ta trendy [Crowdfunding: new opportunities and trends]. *Scientific Bulletin of Kherson State University. Sereya: Economic Sciences*, no. 31, pp. 187–192. (in Ukrainian)

*Стаття надійшла до редакції 21.09.2023.
The article was received 21 September 2023.*